

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje popoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gld. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kako so nam posvetili.

(Opazke k bilanci goriške „Centrifuge“.)

Dne 6. marca t. l. so se zbrale finančne korifeje goriške klerikalne stranke z dr. Jožefom Pavlico na čelu v zaduhlih prostorih „Centrifuge“ ter uprizorile občni zbor tega „prepotrebne“ denarnega zavoda. Zbralo se je „lepo“ število družtenikov — tako piše „Gorica“, — in če ona tako piše, potem je seveda to krvava resnica, dasi bi se dalo razmišljati, ali resnicoljubna „Gorica“ pod „lepo“ razume število članov ali pa lepe njihove obrazke. — Slavnemu saboru je predsedoval sam dr. Pavlica. S tisto samosvestjo, katero je vpeljal v „Prismojenca“ poleg nesramnosti že kot sistem, trdil je navdušenim zborovalcem „Centrifuge“, da je obstoj tega zavoda sedaj, ko izkazuje po poldrugoletnem delovanju borih 117 K 34 vin. „dobička“, popolnoma zagotovljen. Seveda, če niste mogli spraviti v prvih dveh letih, ko ste ožmeli za „Centrifugo“ slednji žep farovških kuharic in nevednih terejalk do zadnjega bora, hrulili vse nunce in kar diši po njih k pristopu, vlaganju denarja in agitaciji, spraviti pri izkazanem prometu več kot gori navedene groše dobička, potem kar zaprite „botego“ in pustite delovanje na narodno-gospodarskem polju ljudem, ki to razumejo. Toda oglejmo si malo ta velikanski vspeh „Centrifuge“, kateri dokumentuje z izkazanim čistim dobičkom. Isti znaša, kakor rečeno, svetlih 117 kronic in 34 „fickov“. In ta svetlica naj bi se svetila kot glavna opora narodno-gospodarske organizacije klerikalnih financarjev na Goriškem! E, prijatelj Pepe, to smo pa mi liberalci s svojimi denarnimi zavodi že drugi junaki.

„Centrifuga“ — ta naša narodno-gospodarska danica klerikalne organizacije izkazuje torej po poldrugoletnem delovanju K 2,394.895.43 vin. prometa

BOLNIK.

(Milici.)

Še enkrat je Janko premišljal, ni li greh, da hoče tega nedolžnega otroka iztrgati iz dosedanjega mirnega, brezskrbnega življenja in pahnuti v vrtnice skrbij in bridkosti? Že je hotel žrtvovati samega sebe, da ne bi kalil sreče temu angelju...

Tedaj pa se je Slavka obrnila k njemu in ga vprašala: „Kaj tako žalostno premišlujete, gospod Gruden? Ali bi mi ne mogli zaupati svojih skrivnostij? Morda bi vas potem žalost minila.“ In pri tem ga je pogledala tako zaupljivo, tako proseče, da bi jo bil najraje objel in stisnil na srce...

„Boli me, ker moram proč od vas, ne da bi vedel, ali se boste kedaj spominjali svojega najudanejšega oboževalca! Oprostite, gospodična Slavka, nočem vas žaliti, ali ne da mi miru, moram vam povedati, kar vam je že tisočkrat povedalo vse moje obnašanje in vedenje proti vam, kar čutim že dolgo časa in kar sili z vulkanske silo na dan, da vas ljubim, ljubim bolj kot svoje vse, svoje življenje! Zdaj pa izrecite nad menoj svojo sodbo in povejte mi, ali smem nesti seboj zavest, da mi vrčate milo za drago?“

Kar sapa je zadrževala, da ne bi ji ušla kaka besedica. Prvič v njenem življenju so ji donele na uho tako sladke besede...

in — K 117.84 vin. dobička. Dobro! Vzemimo sedaj ta čisti dobiček pod drobnogled in preglejmo nekoliko, iz česa prav za prav obstaja ta grozovit vspeh nacionalno-ekonomičnih klerikalnih talentov. Pri prvem upogledu v bilanco lahko brez skrbi trdimo, da izkaz še celo tako malega dobička ni drugo nego — pesek v oči. Da, pesek v oči ubogim klerikalnim dušam in nič drugega! V računu stavijo namreč ti možakarji celih 1184 kron 56 vin. kot vrednost knjig in tiskovin. Mi ne oporekamo „Centrifugi“ pravice, staviti pod to točko primerno svoto v aktivno, kajti po predpisih posojilniškega knjigovodstva je to opravičeno. Povdarjamo pa, da je za to postojanko staviti v aktivno le primerno svoto, ker je večina iste itak le iluzorična. Vzemimo slučaj, da je kaka posojilnica zbog nesrečnih finančnih operacij primorana k likvidaciji, koliko so vredne v tem slučaju vse knjige in tiskovine? Toliko kolikor vagajo — nič več in nič manj. In konec istih je ta, da služijo kakemu trgovcu, kateri je iste kot papir kupil na javni dražbi — za fabrikacijo „škrnicelnov“. Ta del inventarja se pri solidnih posojilnicah v bilanci sploh ne upošteva. Naša „Goriška ljudska posojilnica“, za katero bodočnost imajo nunci grozno skrb, te postojanke ne izkazuje med aktivni, marveč jo sploh pri letnem zaključku prezira, ker je velik del v tem inventiranega zneska zgubljen. Temu našemu dičnemu zavodu pač ni potreba vleči v svoto dobička svetle kronice za nšesa, ker iste pridejo potom solidnega poslovanja itak same.

Veseli, umetno izkazati dobiček, prepušča naša „Ljudska posojilnica“ zavodom centrifugalnega kalibra, ki so v tem itak specialisti. Naše posojilnice so dobrodelni zavodi, kateri imajo v prvi vrsti nalogo, pomagati kmetu in rešiti ga iz rok skopuhov in narodnih nasprotnikov. Ko pa postane kmet s sprejetjem posojila član posojil-

„Ne vem —“ In zopet ga je pogledala tako milo, kakor bi mu hotela očitati, da še dosedaj ni uganil, ali mu je naklonjena ali ne.

„Oh, ko bi smel ta vaš „ne vem“ tolmačiti kot pritrditev!“

„Da, smete.“ Pri teh besedah se je tako tesno privila k njemu, da mu je postalo pri srcu toplo, tako toplo...

K sreči je reditelj zaklical: nastop! kajti Janku je šetanje nakrat postalo prepočasno, najraje bi bil prehitel vse pare in vsakemu posebej pripovedoval o svoji sreči...

Sam ni vedel, kako je preplesal četvorko, tako je bil omamljen. Zdrnil se je šele pri finalu, ker je sodnikova Pavla zastokala, ko mu je podala roko...

Ko mu je Slavka pri slovesu v znak ljubezni stisnila v roko vrtnico, katero je prej nosila na prsih, so se obema lesketale v očeh solze, sladke in grenke solze...

Žalosten in potrj je zapuščal Janko rodno mesto; saj ni zapuščal samo svojih domačih, zapuščal je svoje vse, svoje življenje, svojo bodočnost, svojo Slavko. Tako težko, tako tesno mu je bilo pri srcu, kakor bi se poslavljaval brez nado, da se še kedaj povrne.

Toda ta žalost ga je minevala od dne do dne, udal se je v svoj položaj s prepričanjem, da tako mora biti, ako hoče, da bo Slavka kedaj res njegova, da kedaj lahko pogumno stopi pred njenega ponosnega očeta in ga prosi za

nice, prevzame kot tak tudi poročstvo, on jamči torej s celim svojim premoženjem ali pa le z delom istega (to je odvisno od neomejenega ali pa omejenega jamstva) za vse eventualne zgube v posojilnici. Sveta dolžnost načelstva vsake posojilnice je torej, sestaviti bilanco, katera odgovarja resničnemu denarnemu položaju posojilnice. Kriti pa eventualni primankljaj s tem, da se stavi v aktivno za knjige in tiskovine 1200 kron, od katerih je za posojilnico najmanj 800 kron zgubljenih, to se pravi imeti kmeta za norca. In ljudje, ki se upajo na podlagi take bilance trditi, da je sedaj obstoj „Centrifuge“ zagotovljen, so hoteli spraviti svoječasno tudi „Goriško ljudsko posojilnico“ v svoje krepilje! Uboga posojilnica! Kako bi pač danes izgledala ti, ki si ponos vsakega zavednega Slovenca na Goriškem, če bi te vodili po opolzlili stezah denarnega poslovanja taki finančni veloumi! Obstoj „Centrifuge“ zagotovljen — da, za koliko časa pa — to ve Bog in ljubljanski dr. Žlindra.

Kaj pa s prometom? Tam so pa junaki ti naši centrifugaši! Korajžjo imajo, seveda, toda ta korajža je zmešana tudi z veliko porcijo nesramnosti, kajti pri 177 kronicah dobička izkazati K 2,394.895.43 prometa, je vendar nekaj, česar celo vsak klerikalen junec ne smatra resno. Sicer bode pa vsak tudi najbolj zabiti kmet imel v tem slučaju takoj svojo zdravo sodbo. Sodil bo nekako tako-le: Ako gospodar v poldrugoletni dobi izkaže dva milijona in štiristotisoč kron prometa, a le 117 kron dobička, je gotovo slab gospodar in še slabjši trgovec, kajti drugače bi mu moralo pri tem velikanskem prometu gotovo ostati kaj več! To bi bila zdrava sodba navadnega kmeta. In mož bi imel prav. Mi pa tej sodbi dostavimo le še fakt, da naši sedanjí klerikalci niso bili vedno tako slabi gospodarji. „Goriška ljudska posojilnica“

njeno roko. Izpoznavši, da si mora svojo miljenko šele priboriti, se je s podvojenimi močmi lotil učenja...

Kar si ustmeno nista mogla povedati, to sta si razodevala v pismih, v katera sta vlivala vsa svoja čustva, vso svojo srečo in nesrečo. Iz nežnih Slavkinih pisem se je Janku šele odkrivala njena blaga duša. Bila je še tako nedolžna, otročja, neizkušena! Kako goreča ljubezen je kipel iz njenih naivnih, odkritosrčnih besedij! Kako nestrpno je vedno pričakoval njenega ljubkega pisemca! In jedno je bilo ljubeznivejša, jedno slajše od drugega; jedno ga je bolj mamilo kot drugo, ljubil jo je vedno bolj, do blaznosti...

Na Dunaju se je Janko kolikor mogoče ogibal večje družbe. Nič se ga ni prišlo, da so tovariši delali dovtype iz njegovega samotarstva. Kaj so mu bili tovariši, ako ga je ljubila ona?! In še kadar je bil v družbi, je vedno trepetal, da bi kdo izvilkel njemu tako sveto ime in ga vajal po svojih preprostitih ustih. Zato pa je bil najraje sam. Kadar mu je bilo dolgčas, pa je vzel v roke njena pisma, iz katerih je puhtela tako gorka ljubezen in tako blagodejno vplivala na njegovo bolno dušo...

Tako jima je teklo leto. Ljubezen, ki sta jo zlivala v pisma, se je vedno večala, in vedno čileja in krepkeja vračala nazaj. Že se je bližal čas počitnic. Kako sta hrepenela videti drug drugega! Kako težko je pričakoval Janko trenutka, ko stisne na srce svojo izvoljenko, kako strastno si je želel poljubiti

je v prvi poslovni dobi (leto 1883-1884., torej povsem jednaka doba kot Centrifuga 1900-1901.) štela 64 zadružnikov (Centrifuga 444) z 2735 gld. deležev (C. 9855 gld.), hranilnih vlog 3846 gld. (C. 189.004 gld.), posojil 7855 gld. (Centr. 209.461 gld.), prometa 22.026 gld. (Centrifuga 1,197.447 gld.) toda čistega dobička 115 gld. 20 kr. — a „Centralna posojilnica“ 58 gld. 67 kr.). V letu 1883-1884. so sedeli v odboru tik Tonklija in mons. Kravanje člani načelstva dr. Rojic, dr. Gregorčič in Berbuč, torej trije možje, kateri igrajo sedaj v „Centralni posojilnici“ vodilno vlogo (dr. Rojic je predsednik nadzorstva, Berbuč član načelstva, dr. Gregorčič pa duševni oče cele posojilnice) in ti možje so s prometom 44 tisoč kron dosegli tedaj več čistega dobička nego sedaj z ogromnim prometom kron 2 milijona 400.000. Kako naj to tolmačimo? Jako lahko. Takrat se možje niso bali v svojem lastnem taboru konkurence in so zbog tega razglasili promet s svoto, ki je odgovorjala faktičnemu prometu. Tako tačas. Sedaj pa ima pritlikovec „Centrifuga“ pred seboj dva velikana — „Goriško ljudsko posojilnico“ in „Trgovsko obrtno zadruge“, in naravno je, da tudi ta „piccolo“ hrepeni povspeti se vsaj na videz do onega krasnega stališča, katero je podlaga solidnemu razvoju gori navedenih dveh naših denarnih zavodov. In ker naravnim potem nikakor ne gre, je pa treba umetno prekucavati postojanko za postojanko po raznih knjigah in tako vstvariti 24 stotisoč prometa.

Končajmo! Mislimo, da smo razumnim ljudem, in naj bodejo isti že klerikalci ali naprednjaki, položaj „Centrifuge“ dovolj pojasnili. Vsakdo bode na podlagi teh izjav, ki slone na avtentičnih podatkih bilance „Centralne posojilnice“, uvidel blamažo, katero že žanjejo klerikalci z ustanovitvijo tega čisto nepotrebne denarnega zavoda. Mi jih

*) Op. stavčeva: Za en dober zajutrek.

jo na ustna, na oči! Koliko načrtov, prekrasnih načrtov sta si bila napravila med letom!

Nekaj dni pred počitnicami pa je dobil Janko sledeče pismo:

Dragi Janko!

„Oče so prišli na sled najini zvezi. Kaj sem vse morala pretrpeti radi tega! Radi miru v hiši Te rotim, da ustaviš vsako nadaljnje dopisovanje z menoj! Tudi čas je premenil marsikaj.“

„Slavka.“

Nesrečnika, ki je bil po nedolžnem obsojen na vislice, gotovo ni huje pretresla vest, da bode v jednom dnevu visel med nebom in zemljo, kakor je zadelo Janka to kratko, a vendar tako uničujoče poročilo. Sprva ni verjel svojim očem, nešteto krat je prečital usodopolno pismo, a vedno je stala v njem ista žalostna resnica, da Slavke ne more imenovati več svoje, da so strte njegove peroti, uničeni vsi njegovi upi, vse nade, vsi načrti. Ugrabili so mu njo, njegovo vse, njegovo življenje! Da bi se bila ona zlahka dala priversti do te lakonične odpovedi, to mu ni šlo v glavo, to se mu je zdelo nemogoče. Ne, ona Slavka, ki mu je še pred kratkim prisegala dosmrtno zvestobo in udanost, ki je še v predzadnjem pismu izražala neskončno hrepenenje, zopet videti in objeti svojega ljubčka, ona Slavka ni bila zmožna tako bridke prevare. Ne, najsi je bil kriv ves svet, ona je bila nedolžna...

(Dalje pride.)

za to blamažo ne zavidamo, nasprotno: mi prepuščamo iz srca radi »Centrifugo« svoji usodi, slovenskemu narodu na Goriskem pa damo zagotovilo, da bomo s svojimi denarnimi zavodi solidnim potom znali prepričati zlo, katero nam preti od strani ljudij, ki delajo z ljudskim denarjem tako — kot svinja z mehkom. V to pomozi Bog i sreča junaka!

D . . e.

Glasovanje o dispozicijskem zakladu in naša dva državna poslanca.

II.

Predalec bi sli in preveč časti bi izkazali Gregorčičevemu glasilu, ako bi odgovarjali na vse podrobnosti, polne neumnosti in zlobe, v članku »Vladne drobtinice« v št. 19. od 8. t. m. Zato jemljemo iz članka le lažno trditve, da je izrekel Oskar Gabršček vladi neomejeno zaupanje. Gregorčičevo glasilo si upa to trditi, čeprav ve, da laže; o glasovanju so bili gospodje v krogu »Gorice« gotovo prav dobro poučeni, ali ker služi njihovim nelepim nakanam v tem slučaju lagati, so zapisali omenjeno laž vedoma in hotoma, kar je v posebno čast dr. Gregorčiču, tako pisati o sopolancu!

Ko se je glasovalo v državni zbornici o dispozicijskem zakladu, takrat Oskarja Gabrščka ni bilo na Dunaju, torej tudi ne v zbornici poslancev, iz tako sploh ni glasoval. Torej ni izrekel vladi nikakega zaupanja. In glejte, kljub temu si drzne pisati Gregorčičevo glasilo, da je izrekel Oskar Gabršček vladi neomejeno zaupanje. To je skrajna perfidija, vredna pa Gregorčičevega glasila in njega. Kdor se hoče še posebej prepričati o resničnosti naše trditve, naj se potruži v naše uredništvo, kjer razvidi iz stenografskih zapisnikov, kateri poslanci so glasovali za dispozicijski zaklad in kateri proti.

Ker pa se Gregorčič toliko hrupi po »Gorici«, katera hoče dati razumeti svojim čitateljem, kakor da bi bil Osk. Gabršček storil kdo vé kaj hudega in škodljivega za naš narod, bi sodil vsakdo, da je pa o n glasoval proti dispozicijskemu zakladu, ter tako izrekel vladi nezaupanje. Toda čujte! Dr. Gregorčiča tudi ni bilo na Dunaju ob času glasovanja gledé na dispozicijski fond. Torej on ni izrekel vladi nezaupanja, kakor ni izrekel Osk. Gabršček zaupanja, ako sme biti sploh, z ozirom na izvajanja v prvem članku, govora o zaupanju in nezaupanju vladi gledé obravnavanega glasovanja. Nam ni prišlo ni na kraj pameti, izvajati iz tega, ker Gregorčič ni glasoval proti dispozicijskemu fondu, da je izrekel vladi zaupanje, ali »Gorica« je napisala celo zvitarijo na podlagi laži proti Osk. Gabrščku, čeprav ve, da oba, Osk. Gabršček in Gregorčič, se sploh nista udeležila glasovanja.

O tem glasovanju smo že dosti povedali v prvem članku, zato nobene besede več na to stran, zlasti ker vsakdo, kdor gleda politiko s svojimi očmi ter pozna pota in program narodno-napredne stranke, je prepričan v dno duše, da je od naprednih poslancev daleč proč vsako izdajalstvo in vsako poniževanje slovenskega imena. Toda nekaj drugega je, kar nam prihaja tu na misel in kar moramo upoštevati — to je stara navada Gregorčičeva, pisati polemične članke po devizi: Rečem ti, da mi ne porečeš. Dr. Gregorčič tiči do grla v oklepih vlade in škofa, je prečudno zvezan z dr. Pajerjem, pod škodljivimi pogoji, ki se pojavljajo tuintam na veliko škodo našega ljudstva na Goriskem, ta dr. Gregorčič je na ljubo vladi in z njo zvezanimi Lahi vrgel v stran boj za slovensko solo v Gorici, popustil boj za enakopravnost našega naroda in jezika, vrgel v kot boj za trgovsko in obrtno zbornico — sploh kapitaliral na celi črti pred vlado in Lahi, ter se potopil v »obedientia canonica« tako, da ga sploh ni več poznati, edino radi tega, da se more še držati na krmilu; sebičnost, ki je v trajno in nedogledno škodo našemu narodu, ga še drži po koncu. In ta vitez žalostne postave je komaj čakal prilike, da more na tako stran udariti pe kom. Izbrani si je sedaj državnega sopolanca Osk. Gabrščka, katerega hoče slikati kot vladi uda ga kimavca. Vsak pameten človek se mora smejati Gregorčičevemu naporu, zvrčati d i svojih grehov na sobrata. — Ako je Gregorčič tako goreč za nezaupanje vladi in ako je šlo za to, zakaj pa ni hitel na Dunaj, izreči vladi nezaupanje? O, on že ve, kaj dela, tako da

si krije svoj hrbet ter toliko zlobneje udriha po svojem bližnjem iz varne zasede. Ako bi slo res kje za to, izreči vladi nezaupanje, tedaj smo prepričani, da bi dr. Gregorčiča ne bilo ne blizu ne poleg, ker mož je vezan na vse strani; kaj takega, da bi on pri kakem glasovanju izrekel vladi nezaupanje, pa sploh ne sme storiti, ker bi prišel v navskrižje s kardinalom in Pajerjem ter z vso svojo domačo politiko, katero vrši s pomočjo vlade in Lahov na škodo goriskim Slovincem.

Naš Gabršček torej ni storil nič hudega, nič škodljivega, kakor mu hoče očitati »Gorica«, ki je zasnovala proti njemu cel pamflet na podlagi laži, in ako bi bil tudi takrat navzoč na Dunaju ter bi bil glasoval za dispozicijski fond, bi se bil le pokoril disciplini kluba, katera mora biti v vsakem dobrem klubu, in bi, po pojasnilih, katera smo že dali gledé na tisto glasovanje, končno ne bil storil nič hudega, ker da je šlo pri tem v prvi vrsti za izražanje zaupanja vladi, to je v glavnem fikcija klerikalcev, katero uporablja na podel, ali njim lasten način, proti naprednim poslaneom, katere sploh napadajo povsodi in ob vsaki priliki, ker dr. Šustersič brez takega napadanja ne more živeti, in ker s tem napadanjem hoče obračati občinstvo od svoje strmoglavljene politike, katera je skozi in skozi na neizmerno škodo Slovencev, ki bomo veljali vedno manj, čim več Šustersičev ali Gregorčičev posljemo na Dunaj.

Končno še nekaj za Gregorčiča: Tendence članka v »Gorici« je ta, naslikati Osk. Gabrščka kot vladnega kimavca in škodljivca našega naroda. Kdo je vladni kimavec, je pokazano gori in dokazano že zdavnaj, da že vrabci okoli »Sol. Doma« čivkajo o tem, kdo pa je škodljivec naroda, je tudi že znano, in ta škodljivec je dr. Anton Gregorčič. Vsa njegova politika od razkola dalje je v kvar našemu narodu, katerega prihodnji rodovi ne bodo častili Gregorčičevega spomina, marveč ga bodo preklinjali, pa tudi v preteklosti se je že zgodilo, da je pokazal ta vitez žalostne postave, kako malo mu je mar za koristi in dobrobit kmeta. Spominjamo ga na zakonski predlog vlade pred 6 leti, po katerem naj se znižata zemljiški in obrtni davek. Blagopokojni dr. Kaizl je takrat predlagal, naj tega znižanja ne bodo deležne latifundije (t. j. ogromna posestva, kakor jih imajo razni velikaši), marveč ves delež od osebne dohodarine naj se odpiše le ostalim posestnikom; kajti velikaši imajo pač dovolj dohodkov, ter jih davki ne tlačijo, pač pa male posestnike. In glejte, »ljubljenec naroda«, dr. A. Gregorčič, je takrat tako »ljubil« svoj narod, da je glasoval v prilog velikašem, latifundijam, in v neprilog kmetu in obrtniku.

Mesto da piše »Gorica« infamnosti in laži proti Osk. Gabrščku, naj rajši obira njen patron Anton to kost; je dovolj trda.

In vprašanje, kdo je vladni kimavec, kdo škodljivec naroda in vrhu tega še lažnjivec, je s tem menda tudi definitivno rešeno! —

Domače in razne novice.

Volitev v Tolmino. — Volilne može narodno-napredne stranke prosimo, naj se zberó pred volitvijo v Hotelu Modrijan. Naj pridejo vsi!

Klerikalci obeh barv imajo kar tri kandidate. Tista brižna »Sloga«, ki se je doslej oglašala vsaj ob volitvah, je morala zdaj umolkniti celo tu, ker tako hočejo kolovodje okoli »Prim. Lista«; morda pa so se ne »Slogasi« do danes premislili ter prečlasé v današnji »Gorici« — dr. Josipa Tonklija. Ako dr. Tonkli kandiduje, bo tudi izvuljen v kljub vsej nejevolji ne »Slogašev«. Pri vsem tem govoré o »Sloginem« kandidatu dr. Tonkliju! Druga dva kandidata, pa bodi že jeden ali drugi, pa nimata dovolj zaslonbe, ako jima je ne dá dr. Tonkli z morebitnim odstopom.

»Sloga« se ni upala, postaviti kandidata; to pa je storilo društvo kaplana Vuge in vikarja Sedeja za kobariski okraj ter kar proglasilo dr. Josipa Tonklija. Uboga ne »Sloga«! Zadnji namen obstanka so jej spodbili! Poslej pa že ne bodo več smeli govoriti o »Slogini« stranki!

Naša stranka ima le 21 volilnih mož. Pa to nas za bodočnost prav nič ne skrbi. Nasi ljudje niso šli z vsem navdušenjem v boj, ki stane tudi žrtev, katerih sedanja volitev ni bila vredna. Zakaj smo padli na Grac-hovem in zgubili s tem 7 glasov, vemo prav dobro. Pri Sv. Luciji nasi niti niso hoteli ne-

riti svoje moči; pri prvi prihodnji priliki bo drugače. Napredek naše stranke v Cerknem kaže, da prihodnjič zmagamo prav gotovo, in s tem bo konec klerikalne gloriole. — Naše vrste se množé, a hipni vspehi klerikalcev so take vrste, da lahko vzdihujejo: Še jedna taka zmaga — in ni nas več!

Volitev v Sežani. — Volilni motje naj se zberó vsaj pol ure pred volitvijo v Mahorčičevi gostilni. — Kandidat g. dr. Treo bo sva navzoč.

Klerikalci so ujeli na celem Krasu komaj deseterico volilnih mož. Vkljub temu bi radi mešali. Zato hočejo begati volilne može, češ: dr. Treo ne bo potrjen.

Kraševci: Vaš odgovor bodi: In če bo treba še stokrat voliti, pa bomo volili, toda v kozji rog se ne damo ugnati. Mi hočemo ukazati! — In res: Vi Kraševci tudi ukazete. Uverjeni smo sicer, da ne bo treba več voliti, toda pridi karkoli, ostanite neomahljivi pri dani besedi! — L. 1895. je glavar grof Schaffgotsch zbegel volilne može z novico, da dr. Rybát nima več volilne pravice, ker je naznanjen za odvetnika v Trstu (pa je bil v vseh volilnih imenikih). Da bi se kaj takega ne ponavljalo, naznanjamo, da vladin komisar v takih rečeh sploh nima besede, pač pa volilna komisija. Namestništvo mora izročiti potem volilno potrdilo, ker to sme vskratiti le v slučajih, ki jih navaja § 18. vol. reda. O veljavnosti bo torej sklepal zopet le deželni zbor. — Kraševci! Ponosno stopite zopet na volišče in dokazite svojo neupogljivo voljo!

Gospod dr. M. Keršovani zapusti sedaj, po 28 letih uspešnega delovanja, kirurški oddelek v tuk. bolnišnici usmiljenih bratov. — Na njegovo mesto pride dr. Weinlechner, sin znanega dunajskega kirurga.

Izkaz imenovanih udov in namestnikov za komisijo pridobitinskega davka.

— 1.) Okraj trgovske in obrtne zbornice v Gorici. II. razred. a) uda: Naglos Jurij, obrtnik, Brazzano; Holzer Ernest, obrtnik, Gorica. b) namestnika: Lenassi Odon, obrtnik, Solkan; Mozer Adolf, tovarnar, Gorica. — 2.) Gorica mesto. III. razred. a) uda: Cusmin Matevž in Rubbia Ivan, oba trgovca v Gorici. b) namestnika: Nardini Dragotin, trgovec, Mighetti Ludvik, klobučar, oba v Gorici. — 3.) Gorica mesto. IV. razred. a) uda: Gironcoli pl. Avgust, lekarnar, Orzan Anton, trgovec; b) namestnika: Pallich pl. Josip in Gasser Mihael, trgovca, vsi v Gorici. — 4.) Gorica (dežela. III. razred. a) uda: Pečenko Josip, obrtnik, Pekel-Rihemberg; Lokar Ivan, strojar, Miren. b) namestnika: Tribuson Fran, mlinar, Renče; Bavdaž Josip, trgovec, Gorenjavas. — 5.) Gorica (dežela. IV. razred. a) uda: Bratina Fran, trgovec, Ajdovščina; Faganelj Ivan-Karol, strojar, Miren. b) namestnika: Ravnik Anton, trgovec, Gorenjavas; Križnič Anton, trgovec, Kanal.

Smrtna kosa. — Včeraj je umrl g. Anton Perc, učitelj v Avčah. Pogreb bo jutri 19. t. m. ob 5. pop. iz ulice Torrente št. 17. v Gorici.

Na Vogerskem je umrl Leop. Konstantin, bivši ravnatelj pošt. in brzojav. urada v Trstu, star 62 let, rodom Dunajčan.

Iz laškega tabora. — Semeniski profesor Faidutti je priobčil v nedeljo v tujkajšnjem listu »Il Gazzettino popolare« pismo, v katerem pravi, da je kategorično in ponovno odklonil kandidaturo onemu, kdor mu jo je ponujal, ter da je izjavil, da ne sprejme kandidatur, prav radi tega, da se preprečijo razpori na katoliškem polju.

Te dni so raznašali vest, da imajo sedaj Furlani za kmetke občine kar 3 kandidate; ti so: Zuttioni, Zattioni in Blasig iz Ronk. Blasig ne kandidira. — Poslanec Michielli bi se odpovedal le v tem slučaju, ako bi ne imeli volilci več zaupanja vanj. — V veleposestvu bodo volili zopet conte Panigaia.

Kaj počenja sveta katoliška cerkev s Slovani v primorskih deželah? — Katoliška cerkev v naših deželah stoji pod laškim uplivom; to kažejo dejanja. Po tistem sistemu, po katerem stojijo povsodi v naši meročajni javnosti Lahi nad nami, stojijo tudi v cerkvi, in kakor Lahi želijo, tako mora biti s Slovani v cerkvi. V Trstu so že skoro docela izrinili iz cerkve slovenski jezik; ne sme se oznanjati beseda božja ali vršiti druga cerkvena opravila v slovenskem jeziku, marveč v laškem, ker drugače bi bila »italianità« cerkve v nevarnosti. In prvi bojovníki za po-

laščenje tržaskih cerkva je klika katoliških laških duhovnikov, ki skupno z židovskim »Piccolo« bijejo boj proti Slovincem na cerkvenem polju, in sicer vspešno, ker zgorej ne rečejo nič proti tej grdi in kat. duhovnika ter sv. kat. cerkve nevredni gonji, marveč pustijo, da dosega Lahi, kar hočejo, kakor drugodi, tako tudi gledé cerkve. Sistem to dopušča, in basta! Tako stoji naša cerkev v Trstu popolnoma v službi laškega preganjanja Slovencev, in na čelu tega boja proti Slovincem stojijo laški katoliški duhovniki, katerim tako služi cerkev v polasčenje našega naroda. V Istri ni nič boljše. Mons. Petronio gospodari sedaj v tržasko-koperski škofiji. Ta »interregnum« mož prav pridno izkorišča v svoje polasčevalne namene. Hrvatske in slovenske duhovnike prestavlja na vso hitrico iz slovenskih in hrvatskih krajev ter jih nadomešča z Lahi, ki ne znajo slovenskega jezika. Tako podi Petronio slovanščino iz istrskih cerkva ter jo nadomešča z laščino, ker seveda laški duhovnik, ki ne zna ne hrvatski ne slovenski, pridiguje laški, moli laški itd. Tako se dogaja, da v premnogh krajih, kjer so še pred kratkim časom čuli besedo božjo v svojem slovenskem jeziku, morajo sedaj poslušati laščino. Ali jo razumejo ali ne, kaj to briga duhovnika? Priuče naj se je, da ga bodo umeli — na takem stališču stoji cerkev! Velikanska je krivica, katera se godi Slovanom v Istri, in to krivico jim deli sv. katoliška, nezrogljiva cerkev! — Kakor hoče sistem drugače polasčiti naš narod v Istri, tako mu pomaga cerkev na svojem polju. Na ta način pa prihajajo marsikateri laški duhovniki, čeprav prezkodno, do dobrih služb, s katerih se jim mora umakniti slovenski duhovnik, kar utegne po preračunanju v ordinarijatu v Trstu imeti za posledico, da se bo oglašalo vedno manj slov. semenišnikov za službo v Istri, da naposled skrijejo svoje cerkveno polasčevanje za izgovor: ni slovenskih duhovnikov; smo primorani pošiljati Lahe v slovenske županije. Petronio hiti s premeščanjem, da zadosti svoji laški strasti, četudi v znamenju kriza obsiplje Slovane s krivicami.... Tako vidimo v Trstu in v Istri prav sistematično polasčevanje našega naroda tudi v okviru cerkve, katero se vrši še toliko lažje, ker slovenski duhovniki, v kolikor so se deležili javnega delovanja v korist naroda, ne smejo skoro niti ganiti več, ker bi jih zadela takoj stroga kazen. To se je pokazalo zadostno že ob zadnjih deželnozbornskih volitvah v Istri....

Ni se čuditi torej, da je nastalo Ricmanje in Rojan! Ali tu šele se delajo ovire gledé prestopa v unijo! Prav kakor da bi bil Slovan uklet, da ne bi smel voliti po svojem srcu religije, najmanje seveda take, katera mu služi v njegovem jeziku, marveč kakor da bi moral pod drugim uplivom in pod onim cerkve preleviti se v Laha! Naravnost skandal pa je bil nastop kanonika Martelanza v Ricmanjih, kamor ga je poslal Petronio z nekim laškim ukazom, ki naj bi menda kar čez noč preobrnil »nepokorne« Ricmanjce v nelepe namene katoliških laških svetnikov. Protislovenska politika preveva upravo cerkve v Istri in v Trstu, politika, katera bi morala biti daleč proč od cerkve, toda cerkev jo trpi — in Slovan mora ubogati! Tako zahteva sveta, nezmotljiva, edino zveličalna katoliška cerkev!...

In v naši deželi? Med Lahi je mir, kakor v Istri in Trstu gledé cerkve, toda tudi pri nas skrbno pazi, da bi se kaj ne storilo za slovanščino v cerkvah v Gorici, kjer jej je odmerjen skromen prostor časa v zgodnjih urah; popoldanska pridiga na Travniku ob nedeljah v slov. jeziku se le z godrnjanjem trpi. Tam zunaj po slovenskem delu dežele pa se vrši sistematična gonja proti enemu delu prebivalstva, in sicer v cerkvi, s cerkvijo in vero. In tu so slovenski duhovniki, ki vršijo to skrajno brezvestno zlorabo, stoječ tako v službi protislovenske politike, katera ima tiste namene pri nas, kakor v Trstu in v Istri!

Na severu kličejo po reformah katoliške cerkve, ker sicer jej preti razkol in prepad, mi na jugu, Slovani, pa tudi moramo misliti na veliko akcijo, kateri nas reši latinizatorjev, polasčevalcev in sovražnikov našega rodu, kajti to, kar se vrši iz cerkve po naših deželah, je našemu obstoju in napredku nevarniše od vseh drugih sistemov, in proti temu se moramo dvigniti, kakor en mož, zlasti še, ker narašča tudi med Hrvati po Dalmaciji in v Hrvatski vedno večji odpor proti Rimu, kateri je zaključil afero z zavodom sv. Jeronima s pljusko v obraz Hrvatom,

prekrstivši zavod iz „pro gente croatica“ v „pro gente illirica“ na ljubo Srbom ter tako dregnil v najobčutnejšo stran hrvaškega naroda!

Važnim časom plovemo naproti, in sedaj so trenotki, katere treba izkoristiti v blagor in napredek Jugoslovanov. Položaj pa je tak, da ako se poprimo pravega orožja in pravočasno, zmagamo v korist naroda, ako ne, pa propademo...

Daj nam nebo mož, ki bodo zmožni rešiti naš jugoslovanski rod iz sedanjega položaja v boljšo bodočnost!

Učitelji zapuščajo našo deželo. — Nedavno temu se je poslovil učitelj Š. od naše dežele, sedaj pred par dnevi pa smo zopet čitali, da odide g. čna učiteljica K. iz naše dežele. Oba so sprejeli na Štajerskem. Ni čuda, da jih vleče drugam, ker mizerna plača na Goriskem ne vabi nikoga v učiteljski stan; je pač taka, da se komaj živi. Drugodi pa se upošteva učiteljski stan drugače ter je na Kranjskem in Štajerskem uveden tak plačilni red, da je proti našemu že nekaj vzvisenega! — Sedaj gospodarijo za Slovence v deželni hiši klerikalci, vsled česar niti misliti ni na kako izboljšanje učiteljskih plač, in to se toliko manj, ker ni v to svrhu z laške strani nikakega uplívne gibanja. To je nekaj, kar podi učitelje iz naše dežele, k temu pride pa še tista strasanska klerikalna gonja, katere se vprizarja sedaj proti vsem učiteljem, ki nočejo trobiti v klerikalni rog. Napreden učitelj po nekaterih krajih je dandanašnji pravi trpin, ker ga zalezujejo za vsak korak ter mu podtikajo vse mogoče in nemogoče reči, in niti v cerkvi nima miru pred politikujočim nuncem. Duhovniki, ki sami zaslužijo kazni za razne svoje grehe, jih denuncirajo pri oblastvih, vršijo se preiskave itd., sploh gonja, katere bo očitno škodovala deželi in pouku kmeta, ker učitelja, ki hoče misliti s svojo glavo ter noče hoditi hliniti se v farovž, udan v sveti pokorščini, s pripognjenim vratom, taka gonja ne vabi v službo med nami. — Nunci delajo z vso silo na to, da bi ljudstvo spoštovalo le take učitelje, ki predavajo o sv. Ivanu Kriskem, hočejo staviti menihom spomenike, in hodijo v Ljubljano po skofov blagoslov! Prismuknjena Slomškarija je „obrajtana“, — zato pa bežijo drugi učitelji. Žalostne razmere vzvarja klerikalizem na Goriskem, ker peha narod v nazadovanje, ali kadar sprevidi narod svoje zapeljivce in krive preroke, takrat napoči zanje sodni dan, takrat jih prekolne.

S Krasa smo čitali te dni v „Slovencu“ neki ginljiv dopis, kateri je pisal očitno duhovnik (rodiski g. župnik Elsnic je prav priden dopisnik!), ker stoka in joka, zakaj da nočejo Kraševci pod klerikalni jarem. Po tisti stari klerikalni navadi pravi, da ljudstvo je dobro, ali zapeljano je, in pa — posojilnic v klerikalnih rokah manjka po Krasu! To boli dopisnika; zato pa hoče, da bi se pričelo ustanovljati take posojilnice, katere bi imeli duhovniki v rokah, in pa politične shode na katoliški podlagi bi rad imel tisti pobožnjak v „Slovencu“, češ, potem pa bi se dalo komandirati Kraševce, jih terorizirati ter jim diktirati pri volitvah, občinskih, za deželni zbor itd., kako morajo voliti. Dopisnik s Krasa v „Slovencu“ hoče spraviti Kraševce v denarno odvisnost od farovža, da bi potem gospodarili po Krasu edinole politikujoči duhovniki ter bi se uprizorjale s takimi denarnimi zavodi take politične gonje pri volitvah, kakor sedaj n. pr. v Cerknem. —

Prepričani pa smo, da bodo znali naši rodoljubi in somisljeniki odvrniti vsak tak poskus od strani politikujočih nunccev že takoj s početka, kajti kdor se zadoži pri farovski posojilnici, ta je prodan z dušo in telesom nuncu, in nikdar se ne more več svobodno gibati. Svobodoljubni Kraševci ne pojdejo na klerikalne limanice. — Pozor pred klerikalnimi nakanami!

Sila kola loml — ali tomajski g. dekan Sila ne zlomi nobenega kola. Povemo mu že danes, in mislimo, da je tudi sam o tem prepričan, da ne bo izvoljen za deželnega poslanca. G. dekan stori edino pametno, ako se ne pusti kandidirati, ker na volišču čaka klerikalno stranko le blamaža. Se ve, ako hoče biti prav on objekt te blamaže, mu tega ne more nikdo zabraniti, in mi, ki držimo na prosto voljo, mu jo tudi seveda prepustimo na to stran brez obotavljanja.

Farovski listi sicer farbajo, da se kraški volilni možje šele zedinijo, koga bodo volili, in da se čuje ponajveč ime g. Sile v Tomaju, ali mi pa jim povemo, da se to ime

prav malo čuje in da so kraški volilni možje, z izjemo neznatnega števila klerikalcev, že zedinjeni za to, koga bodo volili, namreč g. dr. Treota. Sile ne bo potreba, ker ne bo treba lomiti kola. Napredna kola na Krasu so trdna in nestrljiva, klerikalna pa so tako polomljena, da jih ne more zrvnati več ne dekan pa tudi ne kak se višji cerkveni dostojanstvenik. Saj se razumemo?

Dr. Sedla nam pišejo: V Sedlu zmagali sijajno, klerikalci se niso upali niti prikazati. Breginj — žal — zopet propadel. Glasov naših 29 nasprotnih 32. Izkazal se je zopet Ložanski Guzélj. Pretrajbal je vse, kar leze ino gre, — še celo take, ki niso imeli pravice voliti. Račun so nam skazali Robidiščani, katerih sta prisla le dva na volišče.

Trg sv. Jelerja včeraj se je obnesel prav dobro. Gorica je bila polna ljudstva, ki je prihitelo od vseh strani dežele kupovat in prodajat. Prometne ulice in trgi so bili dopoldne in še čez poldan jako živahni, tako da so spominjali celo na veliki trg sv. Andreja. Trg je pospešilo tudi krasno pomladansko vreme. Kakor čujemo, tudi kupčija ni bila slaba.

Podružnica gorškega okrajnega učiteljskega društva na Ajdovskem bode imela zborovanje dne 20. t. m. ob 2. popoldne pri Rebku s sledečim dnevnim redom: 1. Nacelstvena naznanila; 2. Kako naj bi učiteljstvo prirejalo oziroma pospeševalo javne poučne kmetijske shode?; 3. Slučajnosti.

Čevljarji, pozor! — Nekateri laski čevljarji, na čelu jim znani Strasser (Strosar s Trnovega), bivši Sokol, znan renegat in že parkrat falirani čevljar, hočejo ustanoviti nekako industrijsko in trgovsko zadrugo med čevljarji v Gorici. Ime Strosarjevo ni priporočljivo — zato opozarjamo prizadete čevljarje, naj se nikar ne mešajo v tako družbo, ako hočejo sami sebi dobro!

Poskušeni samomor znorelega. — V soboto je prišel na tukajšnje redarstvo 32 let stari kmet Mihael Grapulin, rekoč, da ga iščejo radi nekakih pregreskov. Redarji so hitro spoznali, da imajo opraviti z zmešanim človekom, in radi tega ga je eden izmed njih peljal domu k materi. Ko je šel v posteljo, si je z nožem prizadajal na levi strani prs 2 rani, dolgo po 1 cm, globoki po 5 cm. Na to se je hotel obesiti, ali k sreči ga je mati ustavila. Dala mu je križ na prsi, drugi križ pa v roko in zjutraj je hotela klicati duhovnika. K sreči pa je prišel redar B. blizu, kateri ga je dal prepeljati v bolnišnico. Križ v roki drži trdo, da mu ga niso mogli iztrgati.

Braniška cesta. — Cesta po Branjski dolini je gotova do Ljajakov. Podjetnik Leban iz Šempasa bo nadaljeval delo, da se isto skoneč čim preje. Kakor se spominjajo naši čitatelji, se nahaja znatna postavka za to cesto tudi v letošnjem državnem proračunu.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V včerajšnji seji je interpeliral Lenassi o pogostih neopravičenih delegiranjih drugih sodnij v političnih procesih. Gusman je interpeliral, naj se pri javnih delih daje prednost domačim delavcem pred laskimi. Biankini je govoril proti univerzi v Trstu, studije v Zagrebu naj se priznavajo tudi v naši polovici. Ako bi se ustanovila laska univerza prej nego slovenska ter pred priznavanjem studij v Zagrebu, bi bila to nova krivica. Lahi že imajo v Inomostu laska predavanja in v Gradcu delajo izpite v laštini. D'Elvert je govoril proti duh. vaju na srednjih solah, katere smatrajo mnogi stariši za nadležne; naj ne bodo torej obligatorične. Govoril je proti češki politihni in v Brnu, Barvinski za rusinsko univerzo. Seja zopet danes.

Obrtno novelo, s katero se spreminjata §§ 59. in 60. obrtnega reda, tičoča se krošnjarstva, je priobčila „Wiener Zeitung“ od 15. t. m. O tem se spregovorimo.

Grof Thun, bivši ministerski predsednik, je imenovan avstrijskim poslanikom v Londonu.

Razmere v avstrijski vojski. — Poslanci Hubesch, Danielak, Daszynski in Klofáč so razgrnili pred parlamentom strašno sliko o razmerah v avstrijski vojski. Postopanje orožništva ponekod je divjasko. Ljudje so v ječah in na poti v zapor pobiti, ustreljeni ali pohabljeni, a Welsersheimb je zavrnil vse pritožbe radi opetovanih slučajev orožniške surovosti s frazo, da so „preiskave v teku“. Razmere pri 10. koru, čegar poveljnik je Galgotzy, pa kriče v nebo. Tekom enega leta

se je v tem koru usmrtilo 80 vojakov in 12 častnikov. Letos pa se je od 1. do 27. januarja usmrtilo že 20 mož in 6 častnikov: torej v 27 dneh 26 oseb! Razen teh žrtev pa ima Galgotzy na vesti še: 70 pohabljenecv, 44 zblaznelih, 13 invalidov, 400 dezerterjev in 970 obsojenih vojakov! V Avstriji se usmrtili sploh štirikrat več vojakov kot v Nemčiji. Takega trpinčenja in toliko sekatur ni v vojaštvu nikjer! To so povedali poslanci v parlamentu. Vspeha ne bo nobenega, kajti Welsersheimb je odgovoril, da mečejo ti poslanci ob pečino sode s črnolom, ki omadežuje pa le nje! Razmere v avstrijski državi so ponekod grozne, a upanja ni, da se izboljšajo. Saj parlament glede vojske nima ničesar govoriti. — Da, govori se celo, da postane vojni minister — Galgotzy!

Zavod sv. Nikolaja v Trstu. — Dobili smo in prijavljamo: Zavod sv. Nikolaja v Trstu ima svoj lastni dom! Srce mi kipi radosti. Do zadnjega hipa sem se bala, no, sedaj je gotova stvar: naš zavod dobi svoj lastni dom! Zelja, ki sem jo že davno gojila v svojem srcu, se je uresničila, S prva sem jo skrivala v srcu in nisem si upala izreči je do nikogar, ker mi je pamet pravila, da to so le sladke sanje, ki se ne uresničijo nikdar. No, te sanje sem vendar sanjala dalje, z mano so jih sanjale tudi druge rodoljubke, in glej: sanje so jele dobivati konkretnije oblike, nam pa se je začela, v nejasnih oblikah sicer, ozivljati nada, da sanje morda vendar ne ostanejo le sanje za vedno....

Iz sanj so se porajale določne osnove, misel je dozorevala, a v najnovejši čas se je približala svojemu uresničenju. Ah, kako mi je plulo srce v radosti, ko sem mogla vsklikniti: naš zavod dobi svoj dom, naš rod ob Adriji novo trdnjavo! In vendar, da-si je bila stvar gotova, sem se bala in trela se vedno, da ne bi prav v zadnji hip prislo vmes kaj nepričakovanega, ki bi strlo cvetje našega veselja. No, ko je bila pogodba podpisana pred notarjem, bilo mi je veselje nekajeno od upov in dvomov in iz polne duše sem vriskala: dovršeno je!

Sedaj, ko smo storili ta važni korak, spominjam se zopet kaj živo, koliko nasprotstva je bilo, ko smo ustanovljale naš zavod! Bilo je vseh možnih prigovorov. Pa tudi zabavljic in zbadljajev ni manjkalo. „Kaj t. ba tega!“ „Kaj služkinjam naj bi snovali sebnostno društvo?“

In še potem, ko je bil zavod ustanovljen, je bilo kritike, zabavljanja. Malokateremu društvu se je menda bilo toliko boriti proti predsodkom in starokopitnosti, kakor se je bilo ravno zavodu sv. Nikolaja.

No, me pa nismo obupale, uverjene, da predsodki se morajo umakniti slednjim pametnemu spoznanju. In res: predsodki so se začeli umikati polagoma, izlasti, ko so ljudje začeli spoznavati pravo bitstvo naloge in namena zavoda, ko so videli, da zavodu ni namen biti le navadna posredovalnica za službe, ampak zavetišče, pribežališče in vzgojevališče našim dekletom, bodotim ženam in materam! Tudi mož se je našlo, ki so umevali in upoštevali namen zavoda ter spoznavali njega korist in potrebo. Priznavali so, da isti sloni na pravi podlagi in da mu je pričakovati lepe prihodnosti.

Tem možem veljaj danes v prvi vrsti naša iskrena zahvala!

Oni so blagohotno slušali naše prošnje in jih uvaževali. Zasluge njihove ostanejo neizbrisne: na tem, da so slovenska dekleta in Trstu dobila svojo streho, svoj — dom! To so isti možje, katere vidimo povsodi na delu... na nesebičnem delu za razvoj naroda. Njim na čelu on, ki je kakor mravlja, ki ne miruje nikdar, ki vedno misli, vedno snuje in — izvršuje, naš dr. Gregorin, potem dr. Rybač, I. Ulčakar in drugi. Izraz najgloblje hvaležnosti naše naj vsprejme ves odbor „Tržske posojilnice in hranilnice“, te — skoro bi rekla — skrbne matere, ki svojim otročicem grade „domove“ na vseh koncih in krajih. Tudi dosedanjega lastnika kupljenega „doma“ ne smemo pozabiti. Da-si nenasinec se je pokazal skrajno dobrohotnega in je svojim postopanjem mnogo pripomogel, da se je mogla skleniti kupčija. Mož je upošteval človekoljubne namene zavoda in bi mogel služiti za izgled mnogokateremu slovenskemu županstvu.

Ker smo se bale, da nam „Tržska posojilnica in hranilnica“ ne dovoli vse potrebne svote, smo se v stiski obrnile do vseh slavnih županstev po Slovenskem v trdni nadi, da nam vsaj kolikor toliko priskočijo

na pomoč. Ali kruto smo bile prevarjene v tej nadi svoji. Od vseh županstev so se odzvala: iz Litije (ki se vsako leto odzivi s primernim doneskom), iz sv. Križa na Vipavskem, iz Črnomlja, Cerknice, Nakla pri Kranju, Dražgoč na Štajerskem, Hrenovic in Loža pri Rakeku. Torej osem od vseh županstev po Slovenskem. Težko nam je bilo, da naša županstva kažejo tako malo zmisla za ustanovo, ki je koristna v veliki meri — respektivnim občinam samim, da niti ne govorimo o moralni in narodni pomembnosti iste za ves narod! Lahko bi skoro trdile, da je še malokatera občina na vsem Slovenskem, kateri ne bi bil že koristil naš zavod.

Me vršimo delo rodoljublja, delo človeškega usmiljenja. A ker nimamo sredstev, smo prisiljene apelirati do usmiljenih src, do čuta človekoljublja! Ako je zavod že toliko — lahko rečemo to — podaril dotičnim občinam, obvaroval jih raznih stroškov za svoje pripadnice, a se občine kažejo povsem brezčutne za vse to: koliko vzvišeneji se nam mora videti oni drugorodec, ki nam zaupa 11.000 gl., zadovoljuje se z intabulacijo na drugem mestu!

Jaz ljubim svoj narod, a ravno zato, ker ga ljubim, me boli, da ravno njega prvi poklicani zastopniki, občinska zastopstva, kažejo tako malo zmisla za vzvišene plemenite namene — za korist naroda! Dajte, ganite se torej! „Dom“ imamo sicer, ali plačan še ni. Saj ne zahtevamo Bog ve koliko! Vsaka občina naj da po par goldinarjev, da bomo laglje nosile breme, ki smo si je naložile. Pomozite nam, da se ne le ohrani, ampak da se bo dalje razvijal „Dom“, namenjen hčeram naroda od vseh krajev domovine, zavetišče pred nestevilo nevarnosti velikega trgoškega mesta!

Vsem onim pa, ki so kakor si bodi pripomogli, da se je naša goreča želja uresničila, kličem še enkrat: Bog poplačaj stotero! Zmagoslavja.

Proklamacija akademikov v Moskvi. — Visokošolci v Moskvi so na javnem shodu v vseučiliškem poslopju sklenili proklamacijo, ki se glasi: Z ozirom na abnormalne akademične razmere, ki kažejo hkratu splošno rusko brezpravnost, se odpovedujemo iluzornemu boju za akademične pravice ter dvigamo zastavo splošnih zahtev, ker mo prepričani, da se more pravilno razviti akademično življenje samo tedaj, če se vsa državna uprava poprej preosnuje na temelju individualnega prava. Brez take reforme ne more Rusija niti koraka naprej, ker se najboljše moči brezkoristno porabljajo in ker se sramotno hlapčevstvo ne more brez take reforme nikdar nehati. Mi zahtevamo torej: nedotaknjenost osebe — svobodo časopisja — svobodo vesti — svobodo shajanja — neposredno odgovornost upravnih uradnikov — svobodno solo — narodno enakopravnost — osemurni delavnik za delavce in pravico stavkanja. — Ker tega regima ne smatramo sposobnim, da bi izvršil te reforme, pozivljamo vso mislečo Rusijo, ki veruje v politično zrelost, ter jo opozarjamo, da je prišel trenotek, ko treba sklicati ustanoven shod. Za ta naš politični program smo pripravljani vedno — tudi na ulici — odločno delovati in si pridobiti, združeni z delavci in ostalo družbo, siloma gori imenovane zahteve. — Čudno je, da hočejo v Rusiji, kjer vlada najkručejsi absolutizem, dijaki delati skupno z delavstvom na ulici ter prisiliti na ta način vlado, da jim ugodí. Vsekakor morajo imeti v delavskih in tudi v meščanskih krogih veliko zaslombo, sicer si tega ne bi upali storiti.

Novelše vesti. — Burske čete so se pomnožile. Baje je okoli 30.000 Burov na bojnem polju. — Profesor Hrasky, bivši dež. inženir na Kranjskem, bo kandidiral v državni zbor namestu posl. Belskega. — Te dni je bilo pri grofu Harrachu na Dunaju daljše posvetovanje glede na gospodarsko povzdigo Dalmacije. Navzoč je bil tudi novi namestnik baron Handel. — Angleži pošljejo še tekom tega meseca 10.000 mož v južno Afriko.

Kaj pa Buri? — General Methuen in polkovnik Townsend sta se morala s častno besedo zavezati, da se, ko ozdravita, vrmeta takoj na Angleško ter se ne udeležita več vojne. Delarey ju je izpusil, ker nima zdravnikov. Angleški listi priznavajo, da je bilo postopanje Delayera viteško in veličodno ter zahtevajo, da se Burov ne smatra več za roparje, da se dovoli zdravnikom k Burom in da se naj smatra Kruitingerja le ujetnikom in da se Cronje izpusti. Lord Volseley je odpotoval v južno Afriko, da stopi na mesto Kitchenerja, ki hoče sam voditi vojsko proti Burom.

Okrajna posojilnica v Kanalu
 registrirana zadruga z neomejeno zavezo
 bode imela vsled § 30. društvenih pravil
 svoj redni letni občni zbor
 na belo nedeljo, t. j. dne 6. aprila t. l.
 v občinski dvorani v Kanalu ob 3. uri popoldne
 s sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje računov za upravno leto 1901.
 2. Izvolitev načelnstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
 3. Prememba društvenih pravil.
- K obilni vdeležbi vabi

Načelnštvo.

Cedna hiša na prodaj

tik postaje Vipavske železnice pod Sv. Križem, pripravna za

restavracijo ali trgovino.

Kupna cena približno 4000 kron. — Natančneje se izve pri gosp.

Anton Bonnetu
 v Ajdovščini.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
 (nasproti nunski cerkvi)

prilaga preč. duhovščini in slav. občinstvu
 svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za
 vsakršne cerkvene potrebe. Ima veliko
 zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
 trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
 Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
 Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
 črk na perilo.

E. LEBHERZ
 Gorica

tovarna užigalice
 prilaga prebivalcem Primor-
 skega svoje izdelke raznih vrst
 posebno izvrstne in zanesljive
 užigalice

Apollo

64. Trst (sv. Andrej) - Pulj in obratno.

Mej.	Osebn. vlaki	Brzvl.	Osebn. vl.	Postaje	Osebn.	Mejanece	Osebn. vlaki	Brzvl.
174	112	114	116	1	122	—	113	—
6:30	8:46	4:30	7:45	—	2:30	—	117	121
—	9:06	4:50	—	—	—	—	118	122
7:26	9:11	4:54	8:07	—	2:55	—	119	123
8:02	9:26	5:09	8:21	—	3:10	—	120	124
8:28	9:38	5:21	8:32	—	3:22	—	121	125
—	9:48	5:30	—	—	—	—	122	126
—	9:59	5:45	8:49	—	—	—	123	127
—	10:17	6:04	—	—	—	—	124	128
—	10:28	6:15	9:13	—	—	—	125	129
—	10:40	6:26	—	—	—	—	126	130
—	10:56	6:42	9:31	—	—	—	127	131
—	11:11	7:—	—	—	—	—	128	132
6:35	11:21	7:12	—	—	9:52	—	129	133
6:40	11:26	7:18	—	—	—	—	130	134
6:51	11:38	7:31	10:03	—	—	—	131	135
7:12	11:58	7:54	—	—	10:33	—	132	136
7:31	12:13	8:14	—	—	—	—	133	137
7:37	12:18	8:21	—	—	—	—	134	138
7:44	12:24	8:28	—	—	—	—	135	139
7:49	12:29	8:35	—	—	—	—	136	140
8:03	12:42	9:51	10:54	—	—	—	137	141
8:11	12:48	9:—	—	—	11:10	—	138	142
8:25	1:—	9:15	—	—	11:21	—	139	143
Sr. in sob.	1:17	—	—	—	—	—	140	144

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki so franco na razpolago.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
 GORICA
 Moderce
 parličke zadnje novosti
 kupi se najbolj in najceneje pri
 J. Zorniku, Goriška ulica 7.
 Z ozirom na šele jako kratko
 dobo moje trgovine, stejem si
 za največjo čast javiti, da sem
 stidih dam od mnogobrojnih pa-
 zni in cenih dobrih, pre-
 modercih, tega se pri meni
 in je radi, da se v interesu
 vsake dame, tega se pri meni
 postreže, kakor se vidi po
 modnih listih 50% ceneje
 kakor drugod.

Pozor!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
 v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
 birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
 mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
 postrežbo po jako zmernih cenah.

Olje štokvižvevo

(od polenovke)

od najzadnjega lova, edino sredstvo
 proti šibkosti, malokrvnosti itd. bodisi
 pri otrocih ali odraslih, se dobiva
 vedno sveže v mirodilnicah

Ant. Mazzoli v Gorici.

Švicarska urarska obrt.

Samo
 16 K.

Naznanjamo vsem večakom,
 častnikom, poštnim, železniškim
 in redarskim uradnikom kakor
 tudi vsakomur ki rabi dobro
 uro, da smo opreželi
 edino razprodajo
 novoiznajdene origi-
 nalne genske 14-
 karatne ramont. ure
 zlatega-elektro-pla-
 que, „sastav glas-
 hülle“. Te ure imajo
 protimagnetične pre-
 ciziski urni stroj, so
 najatančneje reguli-
 rane in preskušene

in dajamo za vsako uro 3-letno pisмено jamstvo.
 Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovcov,
 je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
 iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
 in večaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
 velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi
 nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
 dodatnih naročil in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena
 uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in col-
 nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan moš-
 njček od usnja. Krasne in moderne verižice od zla-
 tega plagne za gospode ali dame (tudi ovrtnjice) po
 3- 5- in 8- K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
 nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
 šiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.
 Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
 „Chronos Basel“ (Švica). Za pisma v Švico je
 staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Trgovsko-obrtno registrirane zadruge“ z neomejenim jamstvom v Gorici
 kateri bode v četrtek, dne 3. aprila 1902.
 ob 3. uri popoldne

v prostorih »Goriške ljudske posojilnice«, Gosposka ulica št. 7.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnstva in sklepanje o letnih računih in bilancah.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Volitev 7 članov načelnstva in 3 namestnikov.
 Volitev 9 članov nadzorstva in 5 namestnikov.
4. Razprava in sklepanje o predlogih načelnstva, nadzorstva in
 posameznih članov.

Načelnstvo.

Prosiva zahtevati listke!!

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine,
 kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove,
 železje, strešna okna, cevi za siranjska itd. Ima v
 zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj
 slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato
 izber

**kuhinjaškega in
 hišnega orodja**
 po brezprimerno nizkih
 cenah.

Pozor! Eno krono nagrade!

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
 pred nadškojfo št. 11.

Edina zaloga
 stavbnih nosilcev
 v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili
 najine nove ameriške blaginje, da je kupil pri
 naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!

Jaz Ana Csillag

Gospa Ana Csillag!
 Prosim, da takoj pošljete šest
 lončkov Vašega preskušenega ma-
 zila za raščo las na naslov:
 Gospa grofica Cavarani - Auerberg
 Grad Gleichenberg pri Gradcu.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Izvolite mi kretom pošte poslati
 s povzetjem zopet 2 lončka Va-
 šega izvrstnega mazila za raščo
 las. Spoštovanjem
 Emilija pl. Baumgarten, Steyer.
 Gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi kretom pošte
 pošljete en lonček Vaše izvrstne
 pomade.

Ludv. vit. pl. Ljebig, Liberec.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Vaše znamenite pomade prosim
 še en lonček.

Graf Srečko Conrey, Dunaj.
 Blag. Ana Csillag!
 Prosim Vam, da mi kretom
 pošte pošljete Vaše izvrstne lasne
 pomade dva lončka.

L. Schwang pl. Reindorf,
 c. kr. stotnika sopraga v Fragi.
 Gospa Ana Csillag! Dunaj.

Od Vas poslana mi Csillagova
 pomada je izvrstno delovala, in
 me veseli Vas obvestiti o tem, da
 sirašno sem jo malo časa rabila.
 Radi izvrstnega delovanja jo bom
 toplo priporočala vsem prijateljem
 in znancem.

Adela! Sandrock, gledališka igralka.
 Vaše blagorodje!
 Uljudno prosim, da bi mi s
 poštnim povzetjem doposlala en
 lonček lasnega mazila.

Gvido grof Starhemberg, Kúpösd.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Blagovolite mi Vašega presku-
 šenega mazila poslati še 1 lonček.
 Jaka Girardi pl. Ebenstein, Trient.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Dunaj!
 Na ukaz Njene ekselence gospe
 pl. Szögyeni-Marich prosim, da
 mi pošljete en lonček Vašega iz-
 vrstnega mazila za 3 gld.

Sprejmite ob jednem zahvalo.
 Gospa grofinja se je o vspehu
 mazila izrazila jako pohvalno.
 Z odličnim spoštovanjem
 Frida Giesse,
 komorna gospa Njene ekselence.

s svojimi 185 centimetrov
 dolžimi Loreley - lasmi
 dobila sem jih vsled 14-
 mesečne uporabe svoje
 samoiznajdene pomade.
 To so najslavnejše av-
 toritete priznale za je-
 dino sredstvo, ki ne
 provzroča izpadanja las,
 pospešuje rast istih,
 poživlja lasnik, po-
 spešuje pri gospodih
 polno močno rast brk
 ter daje že po kratki
 uporabi lasem na glavi
 kakor tudi brkam na-
 raven lesk ter popolnost
 in ohrani te pred zgod-
 njim osivljenjem do naj-
 višje starosti.

Cena lončka 1 gld.
 2 gld., 3 gld., 5 gld. Po-
 šiljam po pošti vsak dan,
 ako se znesek naprej
 pošlje ali pa s poštnim
 povzetjem po vsem svetu
 in tovarne, kamor naj
 se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag
 Dunaj I.,
 Seilergasse 5.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi pošljete en
 lonček Vaše izvrstne pomade za
 lasi.
 Grofica Vilma Metternich,
 Grad Rubein p Meranu, Tirolsko.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Pošljite mi po povzetju 1 lon-
 ček Csillovega mazila za raščo
 las kojega sem že imela.
 Spoštovanjem
 Knež. Hofenlohe voj. knež. Solm.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi Vaše slavno
 znane lasne pomade pošljete še
 en lonček.

Mejnigrof A. Pallavicini,
 Abanij Szem-re.
 Gospa Ana Csillag!

Za še enkratno pošiljatev enega
 lončka Vašega izvrstnega mazila
 za lasi prosim
 Knežinja Karla Cöthen, (Anhalt)

Vaš. Blag. gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi po poštnem
 povzetju pošljete še en lonček
 mazila za lasi. Spoštovanjem
 Baronica Baselli, Enns, Westbahn.

Blag. gospa Csillag!
 Slišal sem že mnogo dobrega o
 Vašem tujodelnem mazilu, vsled
 česar Vas uljudno prosim da mi
 kretom pošte pošljete dva lončka.
 Vam lepo pozdravlja

Antonija Welonter, Gorica.
 Bekony-Sz. Szászlo.
 Gospa Ana Csillag!

Pošljite mi po poštnem povzetju
 dva lončka Vašega preskušene-
 ga mazila za lasi.

Graf Em. Esterhazy star.
 Vaše Blagorodje!
 Pošljite mi po poštnem povzetju
 en lonček Vašega preskušene-
 ga mazila za lasi.

Grofica pl. Wurmbbrandt, Birkfeld.
 Blag. gospa Ana Csillag!
 Dunaj.

Prosim, da na spodnji naslov
 blagovolite poslati za ekselenco
 gospe grofice Kiemansegg, na-
 mestnico na Dunaju. Gosp. ulice
 6. 3 lončke pomade po 2 gld. za
 ohranjenosti lasi, k. tera je izkazala
 dobre vspehe. Spoštovanjem
 Irma Pietz,
 komorna gospa Njen. ekselence.